

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor udenrigsministeren ikke vil svare på spørgsmålet. Det skulle altså være relativt nemt at svare på, om amerikanerne må det her eller ej inden for aftalen af 1951, og om der findes beskrivelser af de her ting. Det burde vel høre med til en normal forberedelse for udenrigsministeren, at man undersøgte, om der var sådanne notater, og om der et eller andet sted er beskrevet, hvordan de her forhold er.

Mig bekendt er situationen den, at amerikanerne godt kan benytte sig af muligheden. Det var meget diskuteret i den Thule-rapport, som DUPI lavede, og hvori man vurderede, at det var en klar mulighed.

Men jeg kunne godt tænke mig at få ministerens svar på det, og hvis ikke ministeren kan svare her i dag, at ministeren i hvert fald vil love at komme tilbage og fortælle Folketinget, om der er en vurdering, en juridisk vurdering i Udenrigsministeriet, som kan fortælle os, om amerikanerne har den mulighed, eller de ikke har.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

For sidste gang: Jeg finder, at det er en absolut interesseløs diskussion.

Det afgørende er, at der på dette punkt er enighed mellem USA og Danmark og Grønland om, hvorledes dette skal forstås.

(Peter Skaarup beder om ordet).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg er nødt til at sige, at spørgeren har haft fire spørgsmål i spørgetiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 2:**Forespørgsel til udenrigsministeren:**

»Hvilke oplysninger kan ministeren give vedrørende den danske indsats i Kosovo (KFOR-styrken), og overvejer ministeren det formålstjenlige i, at formålet med KFOR-styrkens fredsbevarende indsats fortsat er et multietnisk Kosovo?«

Af Peter Skaarup (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF) og Pia Kjærsgaard (DF).

(Forespørgslen anmeldt 4/10 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 11/10 2000).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 2. november 2000.

Begrundelse**Peter Skaarup (DF):**

Jeg håber, vi kan få lidt flere svar og debat i gang i forbindelse med det her punkt.

Grunden til, at Dansk Folkeparti har rejst den her debat, er jo, at Folketinget engang sidste år i juni måned 1999 vedtog B 148, hvorefter Danmark stillede soldater til rådighed for aktionen i Kosovo under navnet KFOR-styrken.

Danmark har i øjeblikket 720 soldater derude, og danske soldater kommer i forskellige situationer frem til vigtige handlinger, som forhåbentlig fortsat kan skille de stridende parter ad, og det er selvfølgelig af stor betydning, at Danmark er med, hvis det kan lade sig gøre at få en varig fred i stand nede i Kosovo.

Men det er jo ikke sådan, at der ikke er kritiske bemærkninger i forbindelse med den her aktion, når vi f.eks. ser på det, som de soldater, der senest kom retur fra Kosovo, kom frem med. Man sagde fra de soldaters side, at det var en håbløs opgave.

I Politiken den 6. august her i år mente man faktisk fra mange soldaters side, at det ikke kunne lade sig gøre at nå frem til de mål, som FN har sat sig, og som også den danske regering har sat sig. Derfor mener jeg, at det vil være relevant, at vi her i Folketinget får en diskussion og en debat om, hvor vi egentlig står med hensyn til det danske engagement derude.

Man mente fra flere danske soldaters side, at det var vigtigt, at man – på samme måde, som

man har gjort det på Cypern – delte op og sagde, at her er en klar grænse, i stedet for at forsøge at skabe et multietnisk Kosovo. Det kan ikke lade sig gøre, sagde man.

Der er også diskussioner i forhold til Den Internationale Brigade. Det er svært at skaffe folk, siger man, bl.a. på grund af mange internationale aktioner. Der er mange mennesker, der ikke er interesserede i at være væk fra familie og venner igennem seks måneder, og det er måske en 5, 6, 7 gange, som nogle af de her soldater nu har været af sted til internationale aktioner.

Derfor mener jeg også, det vil være interessant at høre regeringens opfattelse af, om man fortsat mener at kunne håndtere den situation, at der er svære forhold, når det gælder rekrutteringen af danske soldater til den slags opgaver.

Materiellet har også været diskuteret. Man hører ofte bemærkningen, når man taler med soldater, der har været dernede, at materiellet ikke er i orden. Der er fejl, og der er reparationer, hvor det tager lang tid at få det rigtige materiel frem efter reparationerne.

Jeg mener også, at vi under denne her debat naturligt må spørge regeringen om regeringens opfattelse i forhold til forsvarsforbeholdet. Siden Danmark vedtog at sende danske soldater af sted til området, er der jo sket det, at man er gået over til at have en EU-kommando i forhold til de soldater, der er dernede. Og det rejser efter regeringens opfattelse i det her Eurokorps forskellige problemstillinger, som skal belyses.

Derfor forventer jeg, at regeringen under denne her debat også kan fortælle os, hvordan man mener fremover at kunne håndtere den slags operationer ikke bare inden for EU-regi, men også, hvor Danmark er indblandet, uden at det er inden for EU-regi.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):
Hr. Peter Skaarup har stillet en forespørgsel, der lyder:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give vedrørende den danske indsats i Kosovo (KFOR-styrken), og overvejer ministeren det formålstjenlige i, at formålet med KFOR-styrkens fredsbevarende indsats fortsat er et multietnisk Kosovo?«

Det er den forespørgsel, jeg agter at besvare, og ikke jeg ved ikke hvor mange andre store spørgsmål om vores forsvarsforbehold og alt muligt andet, som selvfølgelig kan indgå i debatten, som hr. Peter Skaarup vil det. Men det er altså ikke det, denne forespørgsel handler om. Det er grundlaget for hele Kosovo-indsatsen, og om det fortsat er målet at have et multietnisk Kosovo.

Lad mig begynde med at minde om, hvordan situationen så ud i Kosovo den 12. juni 1999, da KFOR-styrken rykkede ind: Mere end en million mennesker var fordrevet fra deres hjem, der var sket omfattende materielle ødelæggelser, de civile strukturer var brudt sammen, økonomien lå i ruiner, og der var mangel på alt fra boliger til fødevarer.

Indbyggerne i Kosovo og det internationale samfund stod over for en enorm opgave. Der skulle ikke bare genopbygges efter en kortvarig konflikt. Der var tale om at få et helt samfund på fode, et samfund, der i 10 år havde været udsat for undertrykkelse og diskrimination fra Beograd, et samfund, der bar præg af mange års planøkonomi og kommunistisk styre. Man må sige: I sandhed en overvældende udfordring.

Rammerne for denne opgave blev fastlagt ved vedtagelse af FN's Sikkerhedsråds resolution 1244 af 10. juni 1999.

De grundlæggende principper i sikkerhedsrådsresolutionen er en omgående og kontrollerbar afslutning på vold og undertrykkelse i Kosovo og en international indsats for at skabe forudsætninger for et multietnisk samfund i Kosovo. Samme resolution slår fast, at der skal etableres udstrakt selvstyre for Kosovo inden for rammen af Forbundsrepublikken Jugoslavien.

Det internationale samfund har siden ydet en omfattende indsats for at bygge alt op fra bunden: retssystem, bankvæsen, offentlig forvaltning, skattesystem, kommunikation, elektricitet – for at nævne nogle af de vigtigste områder.

NATO og partnerlande har med KFOR-styrken skabt den stabilitet, der skal til for at få provensen på fode igen.

Kosovo er en af de største nutidige udfordringer for det internationale samfund. Man løser ikke disse problemer fra den ene dag til den anden. Der er behov for et internationalt engagement i en årrække.

Vi er nået et pænt stykke. Sikkerhedssituationen i Kosovo er forbedret markant i løbet af det seneste år. Det er bl.a. sket som følge af KFOR's og den internationale politistyrkes indsats. Den

etnisk motiverede vold er reduceret væsentligt. Desværre er der dog stadig mere end 120.000 flygtninge fra Kosovo i Serbien. Vi håber, at de snart vil og kan vende tilbage.

Kræfterne bruges nu – billedlig talt – på at bygge huse og ikke på at slå. Økonomien er langsomt ved at blive genstartet, men omfanget af organiseret kriminalitet er stadig stort.

Også det politiske system gennemgår en modning. Der blev afholdt lokalvalg den 28. oktober. Foreløbige opgørelser viser valgsejr til de moderate kræfter. Det er opløftende, at den politisk betingede intimidering og vold, der kendetegnede starten af valgkampen, blev mindsket betydeligt i slutfasen.

Gennemførelse af valgresultatet fra lokalvalget og begrænsning af den organiserede kriminalitet er blandt de store udfordringer, men den største udfordring bliver den interetniske forsoning; den kræver en mentalitetsændring, vilje til forsoning, i befolkningen. Det er en mentalitetsændring, der kun kan indtræde gradvis over en årrække.

Alle kræfter må koncentrerer om at skabe et bæredygtigt retssamfund, hvor de samme regler gælder for alle med respekt for demokrati og den enkeltes ret, uanset etniske tilhørsforhold. Det er de grundlæggende principper, vi ikke skal og ikke vil slække på.

En afgørende forudsætning for, at det kan lykkes, er fortsat fred og stabilitet, og det er KFOR-styrkens væsentligste opgave. For øjeblikket deltager i alt 45.000 mand. NATO-landene bidrager med 37.000 mand, ikke-NATO-landene med ca. 8.000 mand, og vi har 720 mand i den nordlige del af Kosovo.

KFOR skal påse, at den serbiske hær overholder forpligtelserne i den militærtekniske aftale, der lagde grunden til fred i Kosovo. KFOR-styrken skal desuden overvåge omdannelse af Kosovos Befrielseshær, UCK, til en civil beredskabstjeneste, den såkaldte Kosovo Protection Corps, KPC. Det er sigtet, at KPC skal være en multietnisk organisation.

Det har dog indtil videre knebet med at få serbere til at melde sig, men de pladser, der er reserveret til kosovoserbere, vil indtil videre stå tomme; de fyldes ikke op med kosovoalbanere.

I det daglige arbejder KFOR endvidere tæt sammen med FN-administrationen med henblik på at støtte lov og orden-opgaver, genopbygning og humanitær assistance. Herudover forestår styrken kontrollen af Kosovos interne og eksterne grænser.

De danske KFOR-styrker bidrager aktivt til løsningen af opgaverne. Deres opgaver består i at yde sikkerhed for de etniske befolkningsgrupper. De eskorterer etniske mindretalsgrupper og overvåger etniske enklaver i serbisk og albansk dominerede områder. De gennemfører våbenerfattersøgninger og yder sikkerhed i forbindelse med genhusning af flygtninge og internt fordrevne. De har også været indsat i forbindelse med uroligheder og demonstrationer, som vi har set det i Mitrovica.

Endelig bidrager de til at løse civilt relaterede opgaver. De har været med til at genopbygge skoler sammen med de danske hjælpeorganisationer i det område, hvor de er indsat. På grundlag af deres lokalkendskab har de desuden identificeret mulige projekter for den civile danske indsats.

Det er mit indtryk, at danske tropper har en ganske særlig evne til at vinde lokalbefolkningens tillid. Vi gør en god og solid indsats, som er med til at skabe rammerne for en bæredygtig udvikling i Kosovo. Det understreges også af, at indsatsen er værdsat, både af kosovoalbanere og kosovoserbere.

Den civile indsats forstås af UNMIK, FN's overvågningsadministration i Kosovo, og inden for denne ramme er ansvaret for den internationale indsats delt mellem FN, OSCE og EU. EU er klart den største donor til genopbygningen med et forventet bidrag på 175 mio. euro i år 2000.

Med etableringen af UNMIK er der skabt en helt unik mulighed for samarbejde og koordinering mellem de internationale organisationer og donorer, der er involveret i genopbygningen. Samarbejdet mellem UNMIK og KFOR-styrken og ikke mindst mellem den FN-ledede politistyrke og KFOR fungerer godt. Et eksempel er lukningen af blysmelteværket i Zvečan, der blev gennemført på initiativ fra FN og med støtte fra bl.a. KFOR.

Den civile indsats er fortsat en stor udfordring. En væsentlig begrænsning er, at der i Kosovo ikke er en fredsaftale mellem serbere og kosovoalbanere. Der er heller ikke en overordnet ramme for den internationale indsats, som det kendes fra Fredsimplémenteringsrådet i Bosnien-Hercegovina. Ikke desto mindre må resultaterne vurderes som positive.

Der er ingen tvivl om, at der er omkostninger ved at fastholde princippet om et multietnisk Kosovo. Det vil kræve en stor, effektiv international indsats en god tid fremover. Men det ville

også være forbundet med store omkostninger at opgive kravet og forsvaret for et multietnisk Kosovo. Princippet om respekt for mindretal er fundamentalt for udviklingen i Kosovo og for den regionale stabilitet.

Spørgsmålet om det multietniske Kosovo har ikke noget at gøre med spørgsmålet om overhøjheden over området, dvs. spørgsmålet om, hvorvidt Kosovo skal forblive en del af Forbundsrepublikken Jugoslavien eller skal være selvstændigt. Uanset Kosovos fremtidige status vil det principielle krav om respekt for mindretal være grundlæggende og ufravigeligt.

Det er beklageligt, hvis der bliver sluttet direkte fra de nuværende vanskeligheder og til en generel opgivelse af det multietniske Kosovo. Snarere bør situationen føre til forstærkede anstrengelser for at styrke indsatsen, herunder i første række FN's politistyrke og øget støtte til aktiviteter, der kan fremme forsoning og gensidig forståelse mellem befolkningsgrupperne i Kosovo.

Den store danske indsats på det militære og civile område er et væsentligt bidrag til en fortsat positiv udvikling i Kosovo.

Forhandling

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil sige tak til udenrigsministeren for redegørelsen for regeringens betragtninger i forhold til den nuværende situation i Kosovo. Der var vigtige holdninger og beskrivelser fra regeringens side i forhold til situationen, som ser ud til fortsat at være meget vanskelig for de soldater, der er dernede, inklusive de danske.

Jeg synes, at jeg lidt savner en stillingtagen i det, som regeringen siger i forbindelse med den her debat, til de meget klare holdninger, som en række danske soldater, som er de seneste, der er kommet hjem fra Kosovo, har haft. Jeg vil lige læse et par citater op, for at regeringen har noget at forholde sig til her. Der er jo tale om, at de senest hjemsendte soldater er kommet tilbage her i august måned 2000, og en af dem siger bl.a.: »FN's ideer om et multietnisk Kosova ser flot ud på papiret, man kan ikke tvinge folk til at leve sammen. Ingen tør sige det højt, men det er virkeligheden. Og det har været en frustrationsfaktor hos hele delingen i al den tid, vi har været her. Få nu tegnet den streg i sandet, hvor grænsen skal gå mellem serbere og albane-re.« Det siger delingsfører Søren Hansen, der på

det tidspunkt var på vej hjem fra sin mission dernede.

Den afgående oberst for bataljonen, Jesper Egendal, siger, at han godt kan forstå de soldaters frustrationer, som kom frem samstemmen- de i en artikel i Politiken den 6. august 2000. Jesper Egendal siger: »Det er svært at få øje på mirakler i hverdagen hernede. Der har ikke været nogen fremskridt i forhold til FN's ønske om et multietnisk samfund. Der har endda været tilbageskridt.«

Altså virker det, som om den situation, hvorunder danske soldater i øjeblikket arbejder i Kosovo, er en situation, hvor de i høj grad er meget kritiske over for formålet med opgaven. Og det er jo næsten noget af det værste, hvis de soldater, vi sender derned, ser ud til ikke at have et overordnet sigte med aktionen, som stemmer overens med det, som FN har som formål med aktionen.

Derfor efterlyser jeg fra regeringens side holdninger, perspektiver i forhold til den her diskussion, for det er meget godt, vi sidder her bag Christiansborgs tykke mure og diskuterer de her ting og sender soldater af sted, men hvis dem, vi rent faktisk sender ud i marken, ikke har en holdning, der ser ud til at kunne komme igennem, altså en holdning om, at det her kan nytte noget, at det kan hjælpe noget, så er vi ikke nået særlig langt.

Så jeg håber, at regeringen har nogle bud på og nogle svar til de frustrationer, som ikke bare er hos de to mennesker, som jeg har læst citater fra nu her, men er blandt rigtig mange af de soldater, vi sender af sted. Det er en udbredt opfattelse blandt de soldater, vi sender af sted.

Jeg vil også godt spørge udenrigsministeren og regeringen, hvordan regeringen forudser situationen, efter Kostunica er kommet til, altså efter at Milosevic er væk, i hvert fald fra en meget fremtrædende magtbase.

Jeg har forstået på regeringen, at den måske ikke mener, der er sket de helt store ændringer med det, men det må dog mane til eftertanke, at der i hvert fald nu er en ny ledelse i Jugoslavien, og at meget tyder på, at der i hvert fald er et håb om, at der kan komme en anden holdning end den, som Milosevic havde.

Vurderer regeringen på den baggrund, at der kan komme nye perspektiver i Kosovo, som måske kan bringe en ende på konflikten på et tidligere tidspunkt, end man ellers havde forestillet sig?

Jeg har lagt mærke til, at Kostunica var i Oslo for at diskutere med den norske statsminister Jens Stoltenberg, og der var det meget klart, at Norge fører en høj profil i forhold til Kosovo. Et af de første steder, som Kostunica tager hen, er åbenbart Norge og Oslo, hvor han diskuterer de her ting med den norske statsminister. Norge har været meget tidligt ude med de her ting, og det er selvfølgelig interessant at se, at Norge igen i den her situation spiller en spændende og aktiv rolle, ligesom de gjorde i forhold til Mellemøstforhandlingerne tidligere.

I Dansk Folkeparti så vi også meget gerne, at den danske regering måske spillede en større rolle i nogle af de her ting. Der er da ikke nogen forhindringer for, at man kunne invitere nogle af konfliktens parter til København og tage nogle af de drøftelser, som Jens Stoltenberg helt åbenbart har med de parter.

Der er vel heller ikke noget til hinder for, at Danmark i øvrigt i andre udenrigspolitiske sager kunne spille en større rolle, måske en mere formidlende rolle, i forhold til de konflikter, der er her. Det håber jeg også, regeringen vil være indstillet på.

Jeg har bemærket, at Enhedslisten bl.a. er kommet med et beslutningsforslag i sidste samling, der går på nogle af de samme ting, som jeg har nævnt her.

Jeg skal afslutningsvis sige, at det ikke er vores tanke i Dansk Folkeparti, at vi vil fremsætte et forslag til vedtagelse under denne her debat. Vi mener, at situationen er inde i et vakuum i øjeblikket, hvor det er vigtigt at se på, hvordan den nye ledelse kommer til at håndtere situationen i området, og det må vi afvente, før vi kan tage endelig stilling til, hvordan vi skal agere fra dansk side.

Men der er altså en række ting, som jeg mener, regeringen bør komme mere ind på, end den har gjort indtil nu.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Der var meget af det, hr. Peter Skaarup var inde på, som jeg har lyst til at kommentere. Det skal jeg nok vente med til min ordførertale.

Men der var et enkelt punkt, som jeg synes var væsentligt. Det var noget af det seneste her, hvor Dansk Folkepartis repræsentant trækker Norges rolle og regering frem i den her sammenhæng.

Der er én ting, som vi i Danmark måske har gjort mere end Norge og for den sags skyld

også Sverige, nemlig været vedholdende og fastholdende, hvor Norge nok i højere grad har haft mediebevågenhed og fundet, at dér, hvor fokus var, skulle man være. Jeg er stolt over, at Danmark har fastholdt sit engagement også i Bosnien i stedet for at smutte derfra hen til det sted, hvor der nu var bevågenhed. Den fastholdenhed synes jeg tjener Danmark til ære.

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Skaarup, om ikke han synes, det er vigtigt, når vi laver de her indsætter, at vi har modet og viljen til at fastholde den udvikling, der trods alt går i den rigtige retning.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg er da helt enig med hr. Ebbe Kalnæs fra CD i, at den vedholdenhed skal Danmark have, og den mener jeg også, vi i og for sig har i mange af de konflikter, som Danmark er engageret i og bliver involveret i. Men det skal jo ikke få os til samtidig at sige: Nå, men så gider vi ikke det andet.

Og hvis vi ruller tilbage og ser på, hvad Norge har gjort, så er det da i hvert fald ikke så voldsomt mange år siden, at Norge – faktisk ikke bare for et syns skyld, men i reel handling – var hjemsted for de her samtaler i forhold til Mellemøsten, hvor det lykkedes at opnå en fredsaftale, som nu godt nok er fortid, hvor der er nye problemstillinger i Mellemøsten, men det lykkedes trods alt med norsk base at opnå sådanne fredsaftaler.

Og der kunne man godt ønske sig, at Danmark som det forholdsvis neutrale land, vi er, som det forholdsvis tolerante land, vi er, der via udviklingsbistand og på forskellig vis engageres rundt omkring i verden, i højere grad også tog teten og sagde: O.k., her kan vi gøre en forskel. Tjetjenien kan jeg også nævne som et eksempel, hvor Danmark uden krudt og kugler kunne være hjemsted for nogle forhandlinger, der måske kunne føre til noget godt.

Lotte Bundsgaard (S):

I foråret var Forsvarsudvalget på besøg i Kosovo. Vi besøgte bl.a. den meget omtalte by Mitrovica. Byen, hvor floden Ibar løber igennem og danner den nye skillelinje mellem serberne og kosovoalbanerne.

Her så vi, hvordan vores soldater er med til at gøre en forskel. Vores soldater i KFOR-styrken er med til at sikre, at konflikten mellem serberne og kosovoalbanerne ikke blusser op igen.

Vores soldater i KFOR-styrken er med til at sikre, at genopbygningen af landet kan finde sted, og vores soldater er med til at sikre en udvikling, hvor Kosovo igen kan blive et område, hvor kosovoalbenerne og serberne kan leve side om side.

Vi skal være med til at sikre en udvikling, hvor floden Ibar ikke bliver den permanente grænse mellem grupper. Men der spørges fra Dansk Folkepartis side: Hvorfor skal vi sikre det? Det ville jo være nemt blot at acceptere et delt Kosovo. Det ville være nemt blot at lade stå til og lade de stærkeste sejre. Men som anstændige mennesker skal vi ikke altid vælge den nemmeste løsning. Vi skal altid forsøge at vælge den rigtigste løsning.

Den rigtige løsning i Kosovo er at skabe et samfund, hvor kosovoalbenerne og serberne kan leve i samme område. Den løsning skal vi vælge. Det skal vi, fordi alle de mennesker, der er blevet jaget på flugt, skal kunne vende hjem igen, uanset hvem der nu har flertallet i deres hjemegn. Det skal vi, fordi vi ellers viser kommende aggressorer, at det kan betale sig at begå etnisk udrensning. Og det skal vi, fordi vi kun på den måde kan skabe et Europa, hvor mindretallets rettigheder respekteres. Det er grunden til, at målet fortsat skal være et Kosovo, hvor de forskellige befolkningsgrupper igen kommer til at leve dør om dør.

Efter Murens fald har den sikkerhedspolitiske situation ændret sig drastisk. Fra at vi var bange for en tredje verdenskrig og direkte angreb på dansk territorium, har vi nu en sikkerhedspolitisk situation med tryghed nærmest uden fortilfælde, som Forsvarskommissionen skriver det.

Vi har nu en mulighed for at kæmpe imod de trusler, der indirekte kan true vores sikkerhed, og vi har nu muligheden for at gøre en forskel og kæmpe for, at flere mennesker kan komme til at leve et liv, der er præget af fred, frihed og demokrati.

I Socialdemokratiet er vi meget glade for denne udvikling, og vi er stolte af, at Danmark stiller med styrker og hjælper med at skabe fred, hvad enten det er i Bosnien, Kosovo, Eritrea, Etiopien eller et af alle de andre steder, vi har sendt eller vil sende soldater hen.

I Kosovo arbejder KFOR-soldaterne for at Kosovo igen bliver et sted, hvor alle mennesker kan leve i fred og uden fare. Som udenrigsministeren netop har beskrevet det, har KFOR en række opgaver helt fra sikring af, at krisen ikke udvikler sig til nye kampe, at hjælpe med at

genopbygge områder og til at identificere projekter for den danske civile indsats.

Alt i alt mener vi i Socialdemokratiet, at vi fortsat skal bidrage til KFOR-styrken, og vi bakker op om, at formålet med KFOR-styrken fortsat er at skabe et Kosovo, hvor alle mennesker kan vende hjem, uanset om hjemmet ligger i et område, hvor flertallet af indbyggerne har en anden etnisk baggrund end dem selv.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes, det går igen i Socialdemokratiets indlæg her, at man ligesom siger: Jamen vi er med, og vi skal være med overalt, om det så er i Kosovo, om det så er i Eritrea eller Etiopien eller Vestsahara, hvor regeringen jo også fremsatte forslag om, hvor styrken aldrig er kommet af sted. Vi skal være med over det hele.

Men skal vi ikke også en gang imellem prioritere og sige: Her kan vi være med, og her kan vi altså ikke være med. Her er vi langt væk fra det område, hvor vi selv er fra. Burde vi ikke en gang imellem sige det? Det skal være mit spørgsmål til fru Lotte Bundsgaard.

Og så vil jeg spørge: Bør man ikke også, når man ser på den slags aktioner som den her i Kosovo, som vi taler om i dag, have det, som amerikanerne nogle gange kalder en »exit strategy«, altså en strategi for, hvornår dette her skal have en ende?

For Danmark kan vel ikke blive ved at have næsten 1.000 soldater installeret et sted i verden 50 år frem eller 100 år frem. Så derfor skal mit spørgsmål til fru Lotte Bundsgaard være: Hvor ser Socialdemokratiet en grænse for, hvor lang tid Danmark skal være aktiv med næsten 1.000 soldater i Kosovo?

(Kort bemærkning).

Lotte Bundsgaard (S):

Hr. Peter Skaarup ved jo lige så godt som jeg, at vi netop har prioriteret, og at vi netop har skåret ned både på SFOR og KFOR. Selv om det måske nogle gange gør lidt ondt i hjertet, har vi gjort det for netop at være ansvarlige og lave den prioritering, som hr. Peter Skaarup efterlyser.

Så spørger hr. Peter Skaarup: Hvor lang tid kan vi blive ved? Hvor lang tid kan vi være i området? Jeg må bede om bare en lille smule tålmodighed fra Dansk Folkepartis side. Dansk Folkeparti havde vel ikke troet, at man allerede i løbet af 1 år eller 2 eller 3 kunne skabe et samfund, hvor der var fuldstændig fredelig samek-

sistens, hvor man ikke havde brug for, at der var nogen til at hjælpe med at sikre freden, med til at hjælpe med at genopbygge landet?

Jeg synes, at vi skal have tålmodighed. Jeg synes, at vi har været kort tid i Kosovo, og vi skal nok være der nogle år endnu, og vi kan se på den udvikling, der er, bl.a. med lokalvalgene, hvor man netop har stemt moderate politikere ind, at vi godt kan tage den med ro.

Vi skal nok komme ud igen. Vi skal nok få et fredeligt Kosovo, hvis vi ellers lige tager den lidt med ro og bliver der et kort stykke tid endnu.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes da, at det er helt fint, at Socialdemokratiet har en holdning – og det kommer da heller ikke bag på nogen – om, at vi skal være i Kosovo, og at vi fortsat skal være det.

Det synes jeg er helt fint. Den holdning kan man have, og det vil også være forkert lige i øjeblikket at trække sig ud af området, det er jeg fuldstændig enig i.

Men det, jeg efterlyser fra Socialdemokratiets side, er: Har man ikke gjort sig klart, hvor lang tid det her skal tage? Har man ikke en grænse for, hvor lang tid der må gå, før det område selv må klare sig? Altså en målsætning for hvornår det kan ske?

Det er jo det typiske for internationale aktioner, som i hvert fald amerikanerne udfører, og de har stor erfaring i det. De siger, at man skal have en »exit strategy«, så vi på et tidspunkt har en plan for, at nu skal det være slut, og nu må det område klare sig selv.

Det efterlyser jeg. Jeg synes ikke, at jeg får svar på det, selv om jeg spurgte om det. Har Socialdemokratiet ikke en grænse for, hvor lang tid vi skal være aktive i et område som Kosovo?

(Kort bemærkning).

Lotte Bundsgaard (S):

Vi mener ikke, at det ville være rigtigt at sige, at vi skal være der i 2 år, eller at vi skal være der i 3 år, eller at vi skal være der i 1½ år. Vi mener derimod, at vi skal sige, at vi skal hjælpe til med at sikre et Kosovo, hvor man igen kan leve dør om dør uden at slås med hinanden.

Derfor vil vi ikke sige, at vi skal være der 2 år eller 3 år. Vi vil sige, at vi skal bidrage med vores styrker i den tid, det nu tager, og det er det, der er vores holdning; ikke at sige at vi trækker os ud efter 3 år.

Så vil jeg sige, at det undrer mig lidt, at Dansk Folkeparti lige pludselig er så begejstret for, at vi har styrker i Kosovo. Det er jo ikke de udmeldinger, der er kommet fra Dansk Folkepartis ordfører, ofte i dagspressen. Der har det nærmest været det modsatte.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil lige minde fru Lotte Bundsgaard om, at Dansk Folkeparti faktisk har været positiv over for installationen af KFOR-styrken ud fra den forudsætning, at der var tale om en fredsbevarende styrke, hvorimod flere af de andre tiltag i krigen jo var, at det ikke var fredsbevarende formål. Ja, man kaldte det humanitære operationer, men det var altså noget med at bombe folk til plukfisk.

Og det har vi ikke ønsket at støtte. Men vi har støttet det danske engagement dernede under en fredsbevarende kasket, det har vi. Men der er det så, at jeg efterlyser noget. Når der nu kommer massevis af soldater hjem til Danmark efter at have været af sted i 6 måneder, og de fortæller, at det ikke kan lade sig gøre at løse denne her opgave, vi er sat til, at det ikke kan lade sig gøre at skabe det multietniske Kosovo, så er det, at jeg spørger Socialdemokratiet:

Har man i Socialdemokratiet overhovedet ikke gjort sig nogen tanker om, at Danmark sender soldater af sted, som ikke kan se formålet med de operationer, vi vedtager, og at det kan få nogle konsekvenser for de styrker, vi sender af sted?

Har man ikke på den baggrund også et budskab til de soldater, hvor man siger: Jamen det kan godt være, at I ikke skal hjem om 1 eller 2 eller 3 år, men vi har i hvert fald en plan for, at sådan skal det nogenlunde være? Det synes jeg ikke, at man hører fra Socialdemokratiet, og det er ikke særlig sammenhængende.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge fru Lotte Bundsgaard: Gav oplevelsen af at være i Kosovo med Forsvarsudvalget, hvor vi jo talte med masser af danske soldater – og det er jo ikke ret længe siden – det samme indtryk, som hr. Peter Skaarup giver udtryk for med et par navne og så den her: Masser af soldater, der mener, at det ingen mening har? Var det dét indtryk, fru Lotte Bundsgaard fik? Eller er det snarere det, som hr. Peter Skaarup selv nævnte i sin indledning – det med, at der er

nogle, der holder sig inden for Christiansborgs tykke mure og tager udgangspunkt dér? For hr. Peter Skaarup gav sig jo ikke tid, som Dansk Folkeparti jo ofte ikke gør, til at komme ud og røre ved tingene, komme ud og opleve, hvad der rent faktisk sker. Så det dér med de tykke mure er måske i virkeligheden begrænsningen på hr. Peter Skaarups opfattelse af, hvad der opleves af soldater på stedet om at gøre en forskel.

(Kort bemærkning).

Lotte Bundgaard (S):

Jeg vil sige, at jeg er fuldstændig enig med hr. Ebbe Kalnæs i, at min oplevelse fra Kosovo også var en helt anden oplevelse end den, hr. Peter Skaarup har læst i en avis.

Min oplevelse var, at soldaterne dernede godt var klar over, at det var en kæmpe stor opgave, at de syntes, det var hårdt at være derne, men at de også gerne ville være med til at gøre en forskel. De ville gerne være med til at sikre et Kosovo, hvor de fordrevne kunne vende hjem igen til deres hjem.

Så min oplevelse var bestemt, at soldaterne dernede var klar over, at det var en stor opgave, men de ville gerne løse opgaven, og de mente godt, at de kunne løse den. Men jeg kan forstå, at hr. Peter Skaarup har læst noget andet i avisen. Man kan så ærgre sig over, at han ikke var med og talte med soldaterne dernede.

Jeg mødte også civilbefolkningen, som bestemt var glad for, at KFOR var der. De roste KFOR for det, de gjorde, nemlig at de prøvede på at skabe et Kosovo, hvor man igen kan leve i fredelig sameksistens.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Anders Mølgaard som ordfører.

Anders Mølgaard (V):

På mange måder er temaet for denne forespørgselsdebat symptomatisk for den tid, vi lever i. CNN-effekten og fravær af samme har fået store både praktiske og mentale konsekvenser for vurderingen af udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold: Ubønhørlige krav om hurtige og derfor også ofte lette løsninger uden den nødvendige refleksion og historiske perspektivering. Flygtighed i stedet for den nødvendige vedholdenhed.

Eftertidens dom vil derfor også blive lige så ubønhørlig. Måske har vi allerede glemt det. Glemte, at det faktisk kun er 550-600 døgn siden, vi hver dag over aftenkaffen i tv kunne se hund-

redtusindvis af kosovoalbanere blive terroriseret og drevet ud af deres land som en flok kvæg. Længere er det faktisk ikke siden, vi dagligt var vidne til en af de største tragedier i Europa siden Anden Verdenskrig.

Vendepunktet skete for kun 503 døgn siden, da de første kolonner fra KFOR-styrken rykkede ind i Kosovo, og i løbet af imponerende kort tid kunne de hundredtusinde af flygtninge vende hjem. Det er simpelt hen ikke muligt at overvurdere KFOR-styrkens betydning for den relative fred og stabilitet, der i dag hersker i Kosovo. Det er primært KFOR-styrkens fortjeneste.

Der er endog meget langt til en decideret normalisering af forholdene i Kosovo, men er det så overraskende, denne voldsomme forhistorie taget i betragtning? Og her tænker jeg ikke kun på begivenheder i 1999, men også perioden med kommunistiske regimer.

Men som Piet Hein sagde: Ting tager tid. Vi må have is i maven. De fleste er vel enige om, at det bliver nødvendigt med en stærk KFOR-styrke i Kosovo i adskillige år endnu for at sikre og stabilisere den smertefulde overgang til et civilt, demokratisk samfund.

Derfor er det heller ikke mindre farligt end at lege med ilden, når ordføreren for forespørgerne i medierne udtaler, at det er at smide milliarder af kroner ud af vinduet at have danske soldater stationeret i Kosovo. På trods af at det netop afviklede lokalvalg var en relativt stor succes for fredsprocessen, ville en direkte tilbagetrækning af KFOR i morgen efterlade Kosovo i det totale anarki, lovløshed og direkte opløsning. Dertil kommer, at det måske heller ikke ville være det absolut mest begavede signal, vi kunne sende til vore NATO-partnere og specielt til det i forvejen kritiske amerikanske senat.

Nej, det er vigtigt, at Danmark ikke stikker halen mellem benene i Kosovo, men løfter vores del af ansvaret, og i Venstre vil vi gerne udtrykke vor respekt og glæde over den store indsats, som tusinde af danske soldater allerede har ydet i KFOR-styrken. En indsats, som også registreres med taknemmelighed af den civile befolkning i den del af det nordlige Kosovo, hvor den danske styrke p.t. er deployeret.

Der er overhovedet intet overraskende i det, vil jeg sige til forespørgeren. Der er intet overraskende, for det er vel såre naturligt og menneskeligt forståeligt, at enkelte tjenestegørende soldater, herunder nogle af vores egne, fra tid til anden udtrykker aktuel frustration og elementer af desillusion over fremtidsmulighederne for

et multietnisk Kosovo. Men ingen har vel lovet eller direkte stillet i udsigt, at dette princip og mål er let opnåeligt. Men alternativet er meget mere skræmmende for hele stabiliteten på Balkan.

Konkluderende mener vi i Venstre, at det er vigtigt, at vi forbliver en pålidelig og aktiv bidragsyder til KFOR-styrken i Kosovo.

Per Stig Møller (KF):

Der er noget, der undrer mig ved denne her forespørgsel. Den ender med at sige: »overvejer ministeren det formålstjenlige i, at formålet med KFOR-styrkens fredsbevarende indsats fortsat er et multietnisk Kosovo?«

Det kunne jo så give én en fornemmelse af, at det, som Dansk Folkeparti mener, er, at det er en håbløs gerning. Det fremgik jo også af det, der blev sagt her, at man lige så godt kan opgive, og det vil sige, at så bliver det rent albansk.

Men dengang NATO greb ind og bombede for at undgå, at det blev rent serbisk, gik Dansk Folkeparti imod NATO og NATO's bombardementer og sagde, at det skulle man holde op med. Og det vil sige, at havde man fulgt Dansk Folkeparti på det tidspunkt, så havde vi stået med et rent serbisk Kosovo.

Nu skal vi så stå med et rent albansk Kosovo ifølge Dansk Folkeparti. Vi skal altså stå med den, som er stærkest i øjeblikket. Det kan ikke være den måde, hvorpå vi løser problemerne i europæisk politik.

Derfor vil jeg først takke udenrigsministeren for en god og klar redegørelse for Danmarks indsats i Kosovo og for den politik, vi har ført og agter at føre i området.

NATO's og FN's indsats var absolut nødvendig i Kosova, fordi serberne under Milosevics ledelse var i fuld gang med at rense Kosova for albanere, og i dag venter Den Internationale Krigsforbryderdomstol på en række af de serbere, som forestod den etniske udryddelse.

Heldigvis bevæger udviklingen sig nu hastigt i den rigtige retning. Serberne har smidt Milosevic på porten, og befolkningen i Kosova har med stort flertal sluttet op bag den moderate leder Rugova ved de nylige lokalvalg. Valgkampen forløb ganske rimeligt, og taberne, de militante albanere, har oven i købet anerkendt valgresultatet.

Der er således god grund til at tro på, at den sidste rest af uro i det gamle Jugoslavien nu er ved at lægge sig langsomt og efterhånden helt. Dette er sket nok så meget i kraft af KFOR og

den internationale politistyrke under dansk ledelse. De har alle gjort et kæmpe krisedæmpende arbejde og lagt god grund under genopbygningen og udviklingen af et civilt styret, selvstændigt Kosova, hvad enten denne selvstændighed i sidste instans kommer til at udfolde sig i en form for føderation med Serbien og Montenegro eller helt udenfor.

Forudsætningen for, at den endelige udformning af Eksjugoslavien kan finde sted fredeligt og frit, er, at befolkningerne og befolkningsgrupperne holder op med at jage og fordrive hinanden. Det var derfor, vi greb ind.

Vi kan selvfølgelig ikke tvinge folk, der ikke vil bo sammen, til at bo sammen. Men vi kan gøre alt, hvad der står i vores magt for at forhindre, at man slakter hinanden for i stedet at lytte demokratisk til hinanden og derefter træffe nogle fredelige og værdige beslutninger, som der nu er lagt op til med valgene af Kostunica og Rugova.

Derfor har udenrigsministeren ganske ret i at minde forespørgerne om, at det hele begyndte med, at omverdenen greb ind for at hindre den etniske fordrivelse af albanerne, hvorfor vores indsats ikke kan ende med, at vi velsigner den etniske fordrivelse af serberne.

De er nu ved at vende tilbage til deres gamle steder, og her har de krav på beskyttelse, således som netop de danske KFOR-styrker med mod og dygtighed har sikret.

De danske soldater og politifolk og hjælpeorganisationer har udført et fornemt arbejde i det så ødelagte Jugoslavien. De er velanskrevne alle steder og har bilagt mange stridigheder fredeligt, sindigt og fornuftigt. Og det kommer de og det internationale samfund til at gøre mange år endnu.

Denne indsats har imidlertid allerede givet gode resultater. Bosnien-Hercegovina er på ret kurs, og forleden besøgte Kostunica Sarajevo, hvor han sagde, at han er rede til betingelsesløst at anerkende Bosnien-Hercegovinas uafhængighed og territoriale integritet, det vil sige, at også den serbiske republik i Bosnien-Hercegovina forbliver inden for den stat.

Herefter forestår opgaven med at komme til rette med Montenegro og Kosova, og hvordan det går, kan vi ikke forudsikke i dag, men jo bedre retssamfundet, det civile samfund og demokratiet fungerer i alle tre områder, jo større mulighed er der for en fornuftig og mindelig løsning. Men den kommer ikke, hvis de interna-

tionale samfund opgiver forestillingen om et multietnisk Kosova.

Rent faktisk er det jo nu lykkedes at få et sådant til at fungere i Bosnien-Hercegovina betydeligt hurtigere, end man havde turdet håbe på bl.a. takket være en dansk indsats på mange områder og mange niveauer, militært og civil.

Vi kan derfor tilslutte os den politik, Danmark har ført og i henhold til udenrigsministerens udtalelser her i dag agter at føre videre. Den tilslutter vi os.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil lige gøre det klart for den konservative ordfører, hr. Per Stig Møller, at Dansk Folkeparti aldrig har talt for, at det her område skulle være albansk.

Vi mener ikke, at fordi man her fra Folketingets talerstol citerer soldater, der siger, at det ikke kan lade sig gøre at skabe det multietniske Kosovo, så skulle Dansk Folkeparti lige pludselig mene, at det her område skulle være albansk. Det har jeg aldrig sagt, og det har jeg heller ikke i sinde at sige noget om overhovedet. Så der lægges altså fra den konservative ordførers side nogle ord i munden på mig, som jeg ikke har sagt, og som Dansk Folkeparti ikke mener.

Det, der slår mig ved den konservative ordfører, er, at man overhovedet ikke forholder sig til det, som den konservative formand for Forsvarsudvalget udtalte den dag, den 6. august 2000, hvor den her artikel, som jeg citerede lidt fra tidligere under debatten, var i Politiken.

Den konservative ordfører sagde faktisk: Ja, det er rigtigt, at der er store frustrationer, og vi må nu overveje, hvad vi kan gøre med hensyn til de frustrationer, der er. Vi må tale om, om det er det rigtige formål, FN har osv., osv.

Det var den konservative holdning på det tidspunkt. Nu er den åbenbart en anden.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Jamen det er da klart, at en fornuftig konservativ som hr. Helge Adam Møller – når man bliver konfronteret med de udtalelser, som hr. Peter Skaarup bliver ved med at bruge – siger, at det må man da overveje, og det må man se rimeligheden i.

Men det betyder da ikke, at Det Konservative Folkeparti opgiver håbet om, at man kan få en

fredelig løsning, hvor de mennesker, der har boet og gerne vil bo i Kosova, fortsat kan gøre det uden at jage med hinanden.

Så må jeg sige, at efter hr. Peter Skaarups svar her forstår jeg overhovedet ikke, at han har ulejlighet Folketinget. For der står jo her i forespørgslen som et spørgsmål til ministeren: »Overvejer ministeren det formålstjenlige i, at formålet med KFOR-styrkens fredsbevarende indsats fortsat er et multietnisk Kosovo?«

Hvis hr. Peter Skaarup mener noget andet med det, end at det betyder, at det mener hr. Peter Skaarup ikke at det er, altså formålstjenligt, så skulle han ikke have stillet forespørgslen.

Det, der må ligge i et sådant spørgsmål, er, at hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti ikke mener, at det er formålstjenligt. Nu forstår jeg, at det finder hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti at det er, og så kunne man have trukket forespørgslen tilbage, for så er vi jo enige.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det tror jeg, vi kan få lang tid til at gå med, for hvis hr. Per Stig Møller i den grad vil misforstå, hvad man siger, jamen så kan vi jo stort set bruge hele eftermiddagen og aftenen, for så kan det blive spændende, hvilke misforståelser der kommer efter dem, der allerede har været.

Lad mig skære ud i pap: Det må vel være rimeligt, at Folketinget, halvandet år efter at vi har vedtaget at sende en styrke af sted til Kosovo, KFOR-styrken, tager en debat om, hvorvidt det er den rigtige måde at gøre det på, eller det ikke er den rigtige måde.

Hr. Per Stig Møller ved udmærket godt, at regeringens i flere omgange har justeret det danske bidrag, har ændret på sammensætningen af det danske bidrag og været nødt til at skære ned på det, bl.a. fordi vi ikke hele tiden kan have så mange soldater ude, som der hidtil har været.

Vi ved også udmærket godt, som jeg har været inde på tidligere, at de danske soldater er trætte af situationen i Kosovo, og det er ikke bare én eller to, det er jo delingsførere, det er folk, der har stor erfaring i de her ting. De er trætte og kan ikke se noget formål med aktionen.

Derfor er det da rigtigt, at Folketinget tager en debat om: Er det det rigtige, vi gør, eller er det det forkerte, vi gør?

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Altså det, hr. Peter Skaarup har ønsket, er en undervisning i, hvorvidt det er den rigtige måde eller ej, som man optræder på fra dansk side i Kosova.

Og jeg forstår også, hr. Peter Skaarup mener, at det er den rigtige måde. Det fremgik af det forrige svar, og det vil sige, at vi så er enige om, at det er den rigtige måde, og det er rart at få at vide, at så er den misforståelse altså ryddet af vejen.

Hr. Peter Skaarup er nu enig med det øvrige Folketing i, at vi skal være der, og at vi gør en fornuftig indsats. Men alligevel siger hr. Peter Skaarup, at det gør vi ikke, og man er frustreret; man synes ikke, det er en fornuftig indsats.

Må jeg sige, at det da er overordentlig tydeligt med det lokalvalg, der har været, at det har været en overordentlig fornuftig indsats, og jeg synes, at den frustration, som hr. Peter Skaarup nu vil kaste ud over de danske soldaters og civilpersoners indsats i Kosova, er helt urimelig, for vi har netop nu set, at det betød utroligt meget, at man var med til at lægge en dæmper på det hele.

Man fik gennemført nogle valghandlinger uden ballade og konflikter og forsvundne stemmesedler og skyderier i baggårdene. Det er da en fornem indsats, der er leveret, så jeg vil godt være med til at hæve den frustration og takke de danske soldater for indsatsen.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Den konservative ordfører ved udmærket godt, at grunden til, at der bl.a. ikke har været så mange problemer, jo har været, at serberne på forhånd har trukket sig ud af den valghandling, ikke er med i den valghandling, og derfor er det jo ret håbløst at foretage valg, hvor den ene part stort set ikke er med. Men o.k. lad os diskutere det en anden gang.

Det, der står tilbage for mig, er, at den konservative forsvarsordfører, hr. Helge Adam Møller, åbenbart har en anden opfattelse, end den konservative udenrigsordfører har. For hr. Helge Adam Møller var faktisk meget klar i sine meldinger den dag, hvor den her artikel, som jeg har nævnt flere gange, var i Politiken, og der mente man, at det skulle have nogle konsekvenser, at vi skulle have en diskussion i Folketinget omkring de her ting. Det er det, som Dansk Folkeparti har taget initiativ til.

Vi mener nemlig, at dansk udenrigspolitik, og når danske soldater skal sendes af sted, ikke bare er et anliggende ovre på Asiatick Plads i Udenrigsministeriet eller i Forsvarsministeriet, det er et anliggende, hvor Danmarks parlamentarikere skal diskutere tingene i Folketinget. Vi må have indflydelse, have et ord at skulle have sagt, have en debat omkring de her ting. Og det er vigtigt for folkestyret. Det mener De Konservative åbenbart ikke.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Som man hvisker til mig på vejen herop: At jeg gider! Og jeg gider næsten heller ikke.

Hvad der er blevet sagt i Politiken den 6. august i anledning af nogle enkelte soldaters udtalelser, betyder jo ikke nødvendigvis, at det er situationen den 1. november. For mellem den 6. august og den 1. november har der altså været en fredelig udvikling, hvor det er lykkedes FN at få gennemført lokalvalgene.

Og jeg er helt sikker på, selv om hr. Helge Adam Møller nu er i FN, at han er ganske enig med mig i, at det har været en meget vellykket handling, og at det har været takket være bl.a. en dansk indsats. Og derfor er de frustrerede soldater fra den 6. august sikkert glade i dag.

Kaj Stillinger (SF):

Først vil jeg starte med at sige, at jeg egentlig ikke fatter, at den her forespørgsel skal stilles, men det har Dansk Folkeparti selvfølgelig ret til. Umiddelbart skulle man tro, at det var, fordi man selvfølgelig havde til hensigt at bringe Danmark ud af Kosovo i øjeblikket, det kunne godt tyde på det i hvert fald.

Men egentlig kan man sige, at der ikke er så frygtelig meget at føje til det, som alle andre end Dansk Folkeparti har sagt. Jeg synes, det har været fornuftige ting.

Jeg var selv med i Kosovo og talte med de soldater, mange soldater og civile på turen derned, og det er mig ubegribeligt, at man vil bruge en avisartikel som argument for, at det ikke går særlig godt i Kosovo. Men sådan er der jo så meget. Det kan være, folk keder sig og gerne vil stille en forespørgsel for at tage vores andres tid.

Men i hvert fald er baggrunden for KFORstyrken jo, at Folketinget den 16. juni 1999 vedtog at sende de her 850 mand til Kosovo efter krigshandlingernes ophør for at sikre, at fordrevne flygtninge kunne vende hjem, og for at

sikre en genopbygning af hele regionen. SF støttede den 16. juni dansk deltagelse i KFOR-styrken, det samme gjorde for øvrigt så Dansk Folkeparti.

Vi gjorde det selvfølgelig, fordi krigshandlingerne var ophørt på det tidspunkt, vi gjorde det, og vi gjorde det også, fordi styrken blev sendt af sted efter bemyndigelse fra FN's Sikkerhedsråd. SF havde jo under hele konflikten efterlyst en politisk løsning med FN i en central placering.

Nu er der så gået knap halvandet år, siden vi støttede dansk deltagelse. Og hvad er der så sket siden da i Eksjugoslavien, og er der overhovedet i den mellemliggende tid sket noget, som tilsiger, at Danmark skulle trække sig ud nu? Svaret er jo ganske klart efter SF's opfattelse: Nej, det skal vi aldeles ikke.

Der er sket positive ting i selve regionen. Valget i Kroatien og afsked med Tudjmanperioden er et ubetinget positivt udviklingstræk. Og det samme er valget i Serbien, hvor oppositionen som bekendt vandt en epokegørende sejr.

Og så er der valget i Kosovo. Selv om det er beklageligt, at serberne boykottede valget, er det alligevel noget positivt, der er sket dernede, hvor Kosovos Demokratiske Liga ser ud til at have vundet en markant sejr med omkring 60 pct. af de afgivne stemmer, altså den demokratiske, mindst nationalistiske politiske retning blandet kosovoalbanerne. Derimod blev valget ikke nogen succes for UCK, som efter de foreløbige resultater har fået ca. 25 pct. af stemmerne.

Det må for øvrigt være lidt underligt for den danske regering og den danske udenrigsminister, at den danske udenrigsminister i debatten den 16. juni 1999 sagde følgende:

»UCK er ikke blevet tvunget til at indgå en aftale. De har fundet det i deres egen interesse, deres folks interesse at gøre det. Og deres premierminister Thaci, som var i byen i går, lægger jo ikke skjul på ...«, osv., osv. Det, jeg egentlig godt vil spørge udenrigsministeren om, er, hvornår premierminister Thaci er gået af? Det kan være, vi får et svar på det senere.

Men efter SF's opfattelse er der altså alt for mange uløste konflikter i regionen til, at vi overhovedet vil anbefale, at man trækker Danmark ud af Kosovo på nuværende tidspunkt. Dertil er hadet mellem serberne og kosovoalbanerne stadig for stort. Det tager tid at hele disse sår.

Men det forudsætter først og fremmest, at der kommer gang i den civile opbygning af regio-

nen, og den er jo desværre gået alt for langsomt. Men det viser så også efter SF's opfattelse desværre endnu en gang, hvilket gigantisk gab der er mellem evnen og viljen til den nødvendige støtte til civil opbygning før og under en konflikt.

Det er nu muligheden for samlet at genopbygge den krigshærgede region, altså genopbygning af det civile samfund, der er afgørende, men der skal altså mere fart på end i dag.

Jeg vil slutte af med at udtrykke ønsket om, at den danske regering og EU kender deres besøgelsestid. Det vil være for pinligt, hvis vi i den kommende tid skal være vidne til, at området efter krigens ophør synker ned i glemsel, og at der er en manglende vilje til at yde det nødvendige for at sikre opbygningen.

Vi skal være vedholdende, som det er blevet sagt, og vi skal forblive i Kosovo, indtil det civile samfund er solidt forankret. Alt andet ville i hvert fald være at svigte Kosovos befolkning.

Ebbe Kalnæs (CD):

I lighed med andre, som i dag har nævnt, at selve titlen eller teksten på denne her forespørgsel kan andre lidt, vil jeg gerne understrege, at det, der er sagt i dag – måske lige minus Dansk Folkepartis udtalelser – jo er et udtryk for en meget stor enighed på det her område. Og jeg mener, det er vigtigt, at vi har den store enighed.

Det er ikke mindst vigtigt, som også andre ordførere har nævnt det, at de mennesker, som er der, som går ned og tager den her opgave, kan mærke et dansk Folketing, som i høj grad både værdsætter og bakker den indsats op, der bliver gjort.

Det er rigtigt, at der er 45.000 mand i Kosovo i dag, hvoraf vi på nuværende tidspunkt har 720. Vi har tidligere haft lidt flere.

Jeg oplever lidt her som i så meget andet – og det er den vinkel, jeg ligesom vil give det her, for der er sagt så mange fornuftige ting, som jeg ikke skal gentage, om lige præcis det her engagement – at Dansk Folkeparti forsøger i en pæn indpakning, på en poleret facon og på en anden måde at få sagt: Hvad rager det os? Det ligger dybt i det, der foregår i de her diskussioner gang på gang.

Jeg oplevede også den nat, da vi sendte fire jagerfly, fire F-16-fly plus to reserver, af sted til Italien for at lægge et absolut pres på Milosevic, Dansk Folkeparti i den grad smide grus i maskineriet.

Jeg har også oplevet den dér skiftende kurs, Dansk Folkeparti har, for vi ved jo alle sammen godt, at forsvarsviljen, forsvarrets popularitet på en række områder hænger meget sammen med en meget flot indsats ude, ikke mindst i Kosovo, men også i Bosnien. Og når den tendens er der, når det skifter, og der er den store folkelige opbakning og popularitet, jamen så er Dansk Folkeparti med.

Hvis der sker et eller andet, som får den dér opbakning til at svigte et øjeblik, vil Dansk Folkeparti med garanti ikke være med. Og derfor mener jeg, at den slags debatter her – skabt af Dansk Folkeparti – ofte er udtryk for en populisme ud over alle bredder.

Det er jo rigtigt, som nogle har sagt i dag, at det er fuldkommen modstridende, det, Dansk Folkeparti foretager sig i forhold til deres forespørgsel, og det, de siger. Dansk Folkeparti forsøger gang på gang, om de kan tale efter munden og slå mønt af noget i forskellige sammenhænge på de mest overfladiske betragtninger, der næsten kan gøres, uden at man har tænkt sig om, og jeg synes, det er ynkeligt gang på gang.

Så vil jeg gerne sige lidt om den oplevelse, det var at være i Kosovo. Vi skal lige tænke på, at i den nordlige ende, i Mitrovica, sidder det danske kontingent på det absolut sværeste sted. Vi har en leder af politistyrken dernede, en styrke, som er politifolk, der prøver at løse denne opgave, men opgaven har været af en sådan art, at hvis to politifolk skulle ud at gøre en indsats, ville det være med mindst fire mand fra KFOR, hvis det skulle have nogen mening overhovedet, så spændt har situationen været. Og alligevel formår man at nå de resultater, man gør, og opnå det valg, som man nu har opnået for nylig.

Vi ser også danske soldater med en 25 mm kanon på maven i en 10-mands styrke overvåge, at der bliver genopbygget, og hvis ikke de var der, ved vi udmærket godt, at det var jævnet med jorden igen, når det var mørkt. Og det er en utrolig flot indsats, man laver her.

Vi ser også danske soldater, veluddannede, med bøllehæder på om søndagen arrangere fodboldkampe for børn fra begge lejre og gøre dén indsats, og det er det, der gør os både berømte og populære i den sammenhæng. Og ikke mindst når en tysk general for hele styrken, alle 45.000, sidder over for os og lovpriser danskerens evner og måden at lave en indsats på her, er det ikke bare en eller anden overfladisk talemåde for at please os, men så kan vi se, og vi kan

mærke, at det er noget, der batter, og at det er noget, der gælder.

Jeg håber, vi holder fast. Om vi skal være der 1 år endnu, eller vi skal være der 10 år endnu, er ikke det afgørende. Det afgørende er, at vi løser opgaven og ikke render fra den og lader det, der er skabt, falde omkuld.

Morten Helveg Petersen (RV):

Fra radikal side skal der lyde stor ros til danske soldater; det er en flot indsats, der gøres i regionen. Der er måske nogle, der vil rynke på næsen over radikale, der roser soldater, men det er altså virkeligheden her i år 2000.

Redegørelsen fra udenrigsministeren understreger det vigtige i, at Danmark deltager i indsatsen for at få provinsen på fode igen, det gælder på det civile såvel som på det militære plan, og der skal ikke herske nogen tvivl om Det Radikale Venstres støtte til den danske deltagelse i KFOR.

Vi er allerede kommet et stykke hen ad vejen. Man har formået at begrænse den etnisk motiverede vold, og en afgørende forudsætning for denne begrænsning af volden har været tilstedeværelsen af KFOR's styrker.

Danmark yder et væsentligt bidrag med 720 udstationerede soldater i den nordlige del af Kosovo. De gør et fornemt stykke arbejde med at sikre parternes overholdelse af den militærtekniske aftale, der ligger til grund for den nuværende fred. Man kan som forsvarsordfører dårligt få lov til at rejse ud over kongerigets grænser uden at blive rost for den store indsats, der ydes fra dansk side, og det skal vi selvfølgelig holde fast i.

De militære sikkerhedsgarantier er med til at sikre freden i området, det giver plads til en genopbygning af provinsen. Den nuværende udvikling er imidlertid ikke en selvfølge. At skabe et samfund, hvor forskellige etniske grupper lever i fred og fordragelighed, kræver en kæmpeindsats og ikke mindst viljen til forsoning.

KFOR's samarbejde med FN's overgangsadministration UNMIK fungerer godt, og UNMIK er en god ramme for samarbejde og koordinering mellem de internationale organisationer og donorer, der er involveret i genopbygningen af Kosovo.

I Det Radikale Venstre bakker vi naturligvis op om indsatsen for at genopbygge provinsen, og hensigten må være at sætte en udvikling i

gang, der sikrer grundlaget for en bæredygtig økonomisk og social udvikling.

Jeg vil gerne understrege endnu en gang, at vi i Det Radikale Venstre fuldt og helt støtter de nuværende danske bidrag, det gælder både den militære såvel som den civile indsats.

Keld Albrechtsen (EL):

Efter halvandet år kan det være en rimelig og god ting, at Folketinget har lejlighed til at have en debat og gøre status over en væsentlig ting. Hvad der så mere præcist er Dansk Folkepartis mere konkrete politiske hensigt med at rejse forespørgslen får så stå hen i tågerne, men jeg synes, det er fint at få en debat.

Og i den forbindelse var det jo sådan, at Enhedslisten havde sine reservationer, dengang et stort flertal vedtog at give regeringen mandatar til at sende styrken af sted. I dag er situationen jo den, at nogle af de problemer, som vi påpegede, stadig væk ligger der som en risiko. Selv om der er sket væsentlige fremskridt, først og fremmest afholdelsen af lokalvalgene, står vi stadig væk med det problem, at vi har et dobbelt mandat, et mandat, der drejer sig om det multietniske, som Enhedslisten naturligvis støtter fuldt ud, og hvor der er et bredt flertal for, at det skal sikres, at alle befolkningsgrupper, også det serbiske mindretal, kan bo trygt og fredeligt i deres eget land.

Men vi har altså også det problem, at de vestlige lande har vedtaget et grundlag, som ikke løser spørgsmålet om Kosovos selvbestemmelse, og deri ligger desværre kimen til mulige fremtidige konflikter i området. Det er jo ganske vist sådan, at de, der blev valgt ved lokalvalget, på mange måder er mere moderate, men de er jo ikke i tvivl om én bestemt ting, nemlig at de ønsker, at Kosova får sin selvbestemmelsesret og selv kan bestemme sin fremtid.

Der bør fra de vestlige landes side være en vilje til at imødekomme det efter min mening meget enkle krav, at Kosova selv må kunne beslutte sin fremtid. Ligesom f.eks. Færøerne også selv må have retten til at bestemme, hvorvidt de vil være en del af det danske rige, ja, så må Kosova altså også have retten til at bestemme, hvorvidt de vil være en del af en jugoslavisk føderation i en eller anden form. Og dér synes jeg altså det store uløste, politiske problem – også for den danske regering – stadig væk ligger.

Der er næppe nogen tvivl om, at de danske styrker har gjort en indsats, der også sammenlignet med indsatsen fra andre landes styrker

internationalt står sig godt. Dér er jeg enig i de bemærkninger, der er blevet fremlagt, om, at danske styrker også i visse situationer har håndteret tingene mere behændigt end visse andre. Det er der jo grund til at glæde sig over. Og på den baggrund har vi heller ikke tænkt os at fremsætte noget forslag om, at de danske styrker skal trækkes hjem. Det tror jeg heller ikke ville være nyttigt i situationen.

Men vi vil altså opfordre regeringen til meget nøje at overveje selvbestemmelsesspørgsmålet og de problemer, der kan opstå, hvis man underkuer Kosovos diskussion om selvbestemmelsesretten, for hvis ikke man får løst den del af det politiske problem, kan man meget hurtigt komme fra ondt til værre i det område. Den nye regering, som er valgt, den nye præsident, som er valgt i Serbien, har jo ikke ændret Serbiens linje over for Kosova, desværre, og har ikke helt forståelse for det problem, som vi her står med.

Så der ligger altså nogle uløste problemer. Jeg håber, at ministeren kan sige lidt om det som en kommentar, men jeg synes, hvis man skulle rejse en forespørgsel i dag, at det så var det tema, som den burde have, og som jeg håber ministeren så vil kommentere.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti støttede i sin tid, at Danmark skulle yde et bidrag til KFOR-styrken. Vi mener fortsat, at det var en rigtig beslutning, vi traf sidste år i Folketinget, og vi mener fortsat, det er rigtigt, at vi er til stede i Kosovo. KFOR-styrken har bidraget til en fredelig udvikling i regionen og senest til, at der også har kunnet afholdes fredelige valg.

Danmark har ydet et stort bidrag lige fra starten af. Det er vi sådan set stolte af. Et bidrag, som så også er blevet justeret i takt med udviklingen, som den er forløbet – positivt – i regionen.

Og derfor synes jeg, det er vigtig at understrege, at hverken Folketinget eller regeringen i den her sammenhæng eller det internationale samfund har skruet hovedet af for at tage det under armen og så bare lade, som om der over hovedet ikke er sket noget i regionen. Der er sket meget. Og bidragene er netop også som følge heraf blevet justeret hen ad vejen.

Formuleringen af forespørgslen antyder jo mere eller mindre, at det skulle være på tide, at Danmark trak sit bidrag tilbage, hvis ikke man ligefrem fra Dansk Folkepartis side mener, at hele styrken kunne trækkes tilbage. Dét finder

vi overhovedet ikke aktuelt. Og jeg vil sige, at det nærmest ville være katastrofalt, hvis man gjorde noget sådant. Styrkens opgave, sådan som den er fastlagt af FN, er ikke fuldført endnu.

Styrken er jo netop forudsætningen for, at man kan tilvejebringe det bæredygtige samfund præget af fred og stabilitet, som må være målsætningen. Og her er de danske soldaters tilstedeværelse i Kosovo helt nødvendig, netop hvis genopbygningsindsatsen skal lykkes, og der er jo meget at tage fat på, som ikke vedrører det direkte militære: opbygning af et nyt retssystem, bankvæsen, offentlig forvaltning og ikke mindst opbygningen af det civile samfund.

Genopbygningsindsatsen afhænger selvfølgelig ikke alene af KFOR-styrkens tilstedeværelse, men naturligvis også af det internationale samfunds bidrag økonomisk set til de mange aktiviteter, der skal til for at opnå et bæredygtigt samfund.

Og lad mig så, da jeg i virkeligheden ikke synes, der er så meget nyt under solen i forhold til det, vi debatterer her i dag, sammenlignet med diskussionerne sidste år, blot komme med en stille undren her til sidst. Man må, synes jeg, fortsat undre sig over, at det internationale samfund tilsyneladende har meget lettere ved at få pengene op af lommen, når det gælder de direkte militære indsatser, men både når det gælder forebyggelse før voldelige konflikter og den genopbygningsindsats, der skal til efterfølgende, ja, så kniber det altså noget mere, dog med Danmark, synes jeg, som en hæderlig undtagelse. Regeringen har på det område også spillet hurtigt ud, og det er vi glade for i Kristeligt Folkeparti.

Men vi tilsiger regeringen fortsat støtte til den linje, som udenrigsministeren også her har gjort rede for i dag. Vi mener, at Danmark og danske soldater har bidraget positivt til udviklingen i regionen, og at Danmark fortsat skal gøre det ved sin tilstedeværelse og sit bidrag til KFOR-styrken.

Kim Behnke (FRI):

Da Danmark skulle deltage i KFOR-styrken, havde vi den bekymring i Frihed 2000, at det kunne gå hen og blive en ubehagelig oplevelse, fordi mandatet på det tidspunkt efter vores mening var lidt usikkert. Vi syntes også, at den situation, der var i regionen, var så ustabil, at det meget vel kunne have endt rigtig skidt.

Derfor var vores opfattelse på det tidspunkt, at vi skulle have ventet med at deltage, til der lå en mulighed for at bevare en fredssituation, og ikke, at vi skulle være så aktive i at skabe freden, som tilfældet var.

Men historien har lært os, at nok var det ikke rart, at vi fra de vestlige landes side skulle bombe for at få fred, men tilsyneladende var det nødvendigt.

Når vi påtager os den opgave at skabe en fredelig situation ved hjælp af bomber, har vi også en forpligtelse til at hjælpe til med at få ryddet op igen. For hvis ikke vi hjælper til med oprydningen, risikerer vi, at konflikterne fortsat vil være der, og at de til tider meget krigeriske parter vil indlede deres etniske udrensninger osv. igen.

Lad mig sige det meget klart: Vi har undret os, når Dansk Folkeparti hen over sommeren har udsendt medlemsblade og alt muligt andet, hvor man har været tæt på at hylde Milosevic for, at han jo i det mindste formåede at få nedslagtet nogle muslimer.

Vi har den opfattelse, at uanset hvilken religiøs baggrund folk har, kan man aldrig forsvare etnisk udrensning eller religiøs udrensning, og derfor var vi nødt til i det moderne samfund at stoppe en type som Milosevic. Og vi har så glædet os over, at befolkningen i Serbien nu også har stoppet Milosevics politiske virke. Vi formåede at stoppe hans aggressive opførsel på Balkan. Og det kan undre os, at Dansk Folkeparti har haft så svært ved at erkende, at det her var den nødvendige løsning.

Nu har vi så oplevet, at der i Kosovo er blevet gennemført lokalvalg 58 pct. eller sådan noget i den stil af stemmerne gik til LDK, og det er vel i det område nok den bedste løsning, vi kunne forestille os.

Vi er ikke så optaget af, hvor lang tid Danmark skal deltage i KFOR. Vi er langt mere optaget af, at OSCE får en styrket rolle i området. OSCE har med gennemførelsen af lokalvalget vist, at man har styrken til at gennemføre den slags ting. OSCE havde brug for en succeshistorie, og det har man fået nu her. For OSCE bliver betragtet som en part, man kan bruge, når det civile samfund skal op at stå igen, og det er nødvendigt, hvis ikke vi igen skal opleve uro i regionen.

For os at se håber vi selvfølgelig på, at ikke bare Danmark, men også de andre parter i KFOR hurtigst muligt kan komme ud af området. Der er desværre andre opgaver, der skal lø-

ses, og specielt det danske forsvar tynges jo i de her år af den store belastning, der er med de internationale aktiviteter. Men derfra og så til at forestille sig, at vi i dag kunne sætte en eller anden dato og så sige, at den dag skal vi trække os ud, ville være umanerlig dumt, og det vil i forhold til det internationale samfund sende et helt forkert signal.

Vi har påbegyndt en opgave. Efter vores mening har vi også pligt til at fuldføre den. For at gentage mig selv: Jeg håber så, at vægten fremover primært vil være på OSCE's deltagelse, og at KFOR stille og roligt kan nedtrappe sin tilstedeværelse yderligere. Men at forestille sig, at vi i dag skulle begynde at ændre på mandatet for KFOR, eller hvad Dansk Folkeparti ellers havde forestillet sig at vi skulle gøre, finder vi vil være meget uklogt, for det vil bringe tvivl om, hvorvidt vi har tænkt os at fuldføre den opgave, vi indtil videre med succes har løst.

Så vi har langt hen ad vejen stillet os undrende over for, hvad formålet var med denne her forespørgselsdebat. Det er selvfølgelig altid fint at få tingene diskuteret, men det rent operative i at holde denne her forespørgselsdebat har vi ikke kunnet få øje på. Og selv om det er sjældent, at udenrigsministeren får sådan en alt for omklamrende opbakning fra vores side, må vi sige, at i det her tilfælde vil regeringen også have opbakning fra Frihed 2000 til at fortsætte den linje, der er i øjeblikket.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil i almindelighed gerne takke ordførerne og svare på et par spørgsmål.

Hr. Kaj Stillingen spurgte, hvornår premierminister Thaci var ophørt med at være det. Det gjorde han sådan set, da UNMIK blev endeligt indsat, for UNMIK er jo UN/FN-organisationen, som har magten i landet. Og derfor er det vel svaret på hr. Kaj Stillingens spørgsmål.

Vi kan i øvrigt så konstatere, at Thaci og hans parti ikke fik den største tilslutning ved lokalvalgene, det gjorde det mere moderate parti under ledelse af hr. Rugova.

Hr. Kalnæs undrede sig lidt over den mangel på konsekvens, der var i Dansk Folkepartis synspunkter. Det er jeg holdt op med, det må jeg sige, og det ser jeg ingen grund til fortsat at undre mig over. Jeg synes i og for sig, at hr. Peter Skaarup er en meget god debattør, men når man sådan studerer standpunkterne bag ordene over tid, hænger det ikke sammen.

Hr. Keld Albrechtsen stiller det store spørgsmål om, hvad den fremtidige status er. Jeg er ikke enig i det, hr. Keld Albrechtsen sagde. Og lad mig minde om, hvad der er grundlaget én gang til. FN's Sikkerhedsrådsresolution 1244 fastslår, at Kosovo bør forblive en del af Jugoslavien. Samme resolution slår fast, at der skal etableres et udstrakt selvstyre for Kosovo inden for rammen af forbundsrepublikken Jugoslavien. Det er det grundlag, vi bygger på. Det er i øvrigt også det grundlag, som hr. Kostunica har anerkendt.

For nylig er der kommet en rapport fra en uafhængig international kommission, der har beskæftiget sig med Kosovo, under ledelse af blandt andet Olof Palme International Centers generalsekretær Tham og den sydafrikanske dommer Goldstone, og de finder, at den bedste løsning for Kosovo er en betinget selvstændighed. Det beskrives som en udvikling af autonomi inden for rammerne af sikkerhedsresolution 1244 med henblik på, at Kosovo bliver selvstyrende inden for Forbundsrepublikken Jugoslavien.

Disse tanker og tanker af den type er det, der er det bærende, og jeg mener ikke, at det har hast med at finde en afklaring af en endelig status, for vi må jo se, at det helt centrale i dette her, ikke kun når det drejer sig om Kosovo, men for hvert eneste hjørne af Eksjugoslavien, er, at der er etniske mindretalsgrupper. Det eneste, der er bæredygtigt, er jo, at etniske mindretalsgrupper og flertalsgrupper lærer at leve i fred med hinanden. Andre muligheder findes ikke på Balkan og for så vidt heller ikke andre steder.

Til hr. Jann Sjursen vil jeg gerne sige: Forebyggelse, ja, jeg er totalt enig i det grundsyn, og vi skal også inspirere til i udlandet, at man gør det bedre.

Hr. Kim Behnke vil jeg gerne takke for indlægget. Jeg er godt klar over, at jeg ikke skal omklamres, men jeg vil gerne sige til hr. Kim Behnke, at jeg synes, hans bemærkninger om OSCE har helt relevans; OSCE skal fortsat spille en væsentlig rolle.

Og lad mig så til sidst sige, at det er væsentligt også at se på, hvad der sker i hele regionen. Det, der skete i Kosovo, var et resultat også af Jugoslaviens opløsning. I Kroatien har vi fået et demokratisk nyt regime. Vi er ved at få det i Serbien. I Bosnien går det fremad. I Kosovo går det fremad. Regionen er ved at falde noget til ro, og det er en stor, stor fordel. Det har det in-

ternationale samfund stor ære i. Det har taget tid, og det tager tid, kræver mange kræfter og ressourcer, men vi ser heldigvis da også samlet gode resultater af det, og jeg konstaterer i dag, at der er enighed i Folketinget om, at Danmark skal videreføre den linje, der er lagt.

Intet parti, heller ikke hr. Peter Skaarups parti, har udtalt sig imod, at vi skal fastholde den nuværende politik.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg takker for svaret på mit spørgsmål til ministeren, og jeg håber, vi kan få lejlighed til at drøfte det lidt nærmere. For hvis det nu viser sig, at et meget stort flertal af befolkningen og dem, som bliver valgt i Kosova, ikke ønsker at være med i en fælles republik, forbundsstat eller føderation, hvad man vil kalde det, sammen med Serbien, så ligger jo heri kimen til en blokering for løsning af problemet, og jeg synes, det vil være klogt, om man gør sig klart, at det må altså nødvendigvis være en ordning, som vil kunne vedtages af et flertal af befolkningen i Kosova.

Jeg er så naturligvis enig med ministeren i, at mindretalsproblemerne skal og må løses, og det er også derfor, at Enhedslisten i dag har tilkendegivet, at vi ingen planer har om at stille forslag om, at de danske styrker i den nuværende situation skulle trækkes tilbage. Det hænger sammen med det problem; det er jeg enig med ministeren i. Men jeg håber altså, at man vil overveje det andet problem i regeringen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Peter Skaarup som ordfører i anden omgang.

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg siger da tak til udenrigsministeren for udtalelsen om, at jeg skulle være en god debattør. Men vi må alligevel være utrolig dårlige til at formulere os, hvis vi nu skal konkludere på debatten i dag.

Grunden til, at jeg siger det, er, at en række ordførere i hvert fald – jeg ved, at der var undtagelser – men en række ordførere havde ligesom fået ud af den forespørgsel, som Dansk Folkeparti havde indleveret, at Dansk Folkeparti vel stort set ville trække soldaterne ud i morgen, eller vi ville ikke have et multietnisk Kosovo i morgen, eller vi ville have, at Danmark skulle gå til FN og kræve forskellige andre ind-

gange til den her problemstilling. Det har jeg på intet tidspunkt sagt, og det har på intet tidspunkt været meningen med den her forespørgselsdebat.

Det skulle vel også gerne være sådan, at vi her i Folketinget af og til kan rejse en debat om spørgsmål, der interesserer mange borgere. Det er jo trods alt næsten 1.000 soldater, der har familie her i landet, har venner og bekendte, som fortsat er engagerede dernede. Det må trods alt være sådan, at vi vel kan have en debat i Folketinget om, hvorvidt vi gør det på den rigtige måde, og om vi måske om nogle år skal overveje at gøre det på en anden måde. Det kan vel ikke være helt fremmed for Folketingets medlemmer, at vi tager sådanne debatter her i Folketinget.

Det er vel heller ikke sådan, at dansk udenrigspolitik partout skal føresovre på Asiatisk Plads og kun dér eller i Forsvarsministeriet og kun dér eller i EU's bygninger i Bruxelles og kun dér. Det er det vel ikke. Det bør vel egentlig være sådan, at der skal være en demokratisk kontrol med Danmarks udenrigspolitik og forsvarspolitik, som er god og effektiv. Det tror jeg også udenrigsministeren gerne vil have. Hvis det var udenrigsministeren, der sad i oppositionen og ikke sad på Asiatisk Plads. Så tror jeg også, at regeringen, den nuværende regering, godt kunne tænke sig at diskutere nogle af de her ting.

Jeg synes også, jeg kunne høre på Enhedslistens indlæg, at man faktisk syntes, det måske var meget fornuftigt at få en status på, hvordan vi egentlig står her, halvandet år efter at Folketinget vedtog det forslag, der sendte de danske styrker af sted. Og som nævnt tidligere under debatten er forudsætningerne trods alt vel ændrede på en række områder i forhold til den danske styrke, fordi det er nye opgaver, der er kommet til.

Det er også sådan, at styrkebidraget er blevet reguleret. Nogle tropper er sendt hjem, andre er kommet ned for at regulere i forhold til de opgaver, der løbende er. Jamen så er det vel meget naturligt, at der er partier herinde på Christiansborg, der synes, at det kunne være godt at få en debat og rejse nogle spørgsmål omkring det. Det skal vel ikke komme de partier til skade, eller skal det? Det kunne man ligesom høre på nogle af de taler, som jeg måtte lægge øre til.

Så vi har nok været meget dårlige til at formulere os, eller måske er der nogle partier herinde, der tænker, at fordi det nu er Dansk Folke-

parti, der rejser en debat omkring de her ting, så skal vi søreme op på mærkerne, og så er der nok et eller andet fuldstændigt uacceptabelt formål med det hele. Det skal de i hvert fald ikke have lov til, og nu skal de i hvert fald have på puklen.

Sådan synes jeg, jeg hørte en række af de indlæg, der var heroppe, og det er jo egentlig lidt ærgerligt, for vi er vel her i Folketinget for at føre en parlamentarisk kontrol med det, som regeringens foretager sig, og debattere løbende, hvad der er og ikke er af løsninger.

Så jeg synes faktisk, at lidt modsat mange af de debatter, vi har herinde, så har denne her ikke været god. Den har ikke været særlig konstruktiv, fordi folk altså er gået i skyttegravene, allerede inden debatten er kommet i gang, og det er i og for sig ærgerligt.

En af dem, der gik i skyttegravene, synes jeg, var hr. Per Stig Møller. Nu har han desværre forladt salen, ser der ud til; det kan være, at debatten kedede ham. Men jeg fik ikke fortsat den debat, der var i gang med hr. Per Stig Møller, og det vil jeg så forsøge på alligevel, selv om han ikke er i salen. Jeg vil i hvert fald nævne, at det var faktisk ikke formanden, den person, der nu er formand for Folketingets Forsvarsudvalg, der bad om, at der kom en forespørgselsdebat, men det var formanden for Forsvarsudvalget, som via sine meldinger sagde, at der måske er behov for at diskutere de her ting. Og det er altså den konservative formand, hr. Helge Adam Møller, kommende fra det parti, som hr. Per Stig Møller også kommer fra.

Jeg kan bare lige læse et par af de ting op, som måske sætter noget af det på plads, som hr. Per Stig Møller var inde på. Hr. Helge Adam Møller sagde nemlig på et tidspunkt, at en af de løsninger, der selvfølgelig diskuteres, er at opdele provinsen, altså Kosovo, og derved acceptere en adskillelse af serbere og albanere. »Det kunne jeg da godt forestille mig at der ville have været nogle helt klare fordele i i forhold til

at få dagligdagen til at fungere i området,« sagde hr. Helge Adam Møller.

Det var altså, efter at danske soldater havde været ude med kritik af formålet med aktionen, at De Konservative sagde dette her.

Videre sagde hr. Per Stig Møller: »Adskillige soldater har allerede været udsendt tre gange i forløb på seks måneder på Balkan, enkelte endda op til fire gange. Det kan man på længere sigt ikke byde folk og deres familie, sagde formanden for Forsvarsudvalget.«

Det er sådanne temaer, som vi i Dansk Folkeparti egentlig gerne ville have diskuteret her i dag, men det har været svært at få en diskussion i gang, fordi folk har ligget nede i skyttegravene, desværre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af 1. november 2000 har medlem af Folketinget Mogens Andreasen meddelt mig, at han ikke længere repræsenterer Det Liberale Højre i Folketinget, og at han med virkning fra d.d. ønsker at stå uden for partierne.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 2. november 2000, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.56
